

*Tips och råd hur vi kan jobba med inkluderingsfrågor och unga inom
hemslöjden, utifrån ett etnologiskt och antropologiskt perspektiv.*

Skriven av Vera Lind

Maj 2020

Hej,

Du som läser detta är på väg att ta del av en ”tips-folder”, som har som syfte att visa på några etnografiska arbetsmetoder kring hur du kan jobba för inkludering av unga slöjdare i slöjdsammanhang.

Denna tipsfolder är produkten av en projektkurs jag under vårterminen 2020, läst på Uppsala Universitet, som en del av kandidatprogrammet ”Kultur, samhälle & etnografi”.

Etnologiprofessorerna Billy Ehn och Orvar Löfgren skriver (2012) att etnografi kan ses som en form av ”gör det själv”, på grund av att man använder sin *egen* person för att producera kunskap genom observationer, intervjusamtal och skrivande (2012:107). Lärandet under fältarbetet sker genom försök och misstag, hela tiden måste man kolla om det är gjort på rätt sätt och om det fungerar (ibid.). De menar fortsättningsvis att man just därför behöver kasta sig ut och testa, till viss del improvisera och experimentera (ibid.), och det är just detta som jag har som förhoppning att denna folder/manual kan bidra med. Att man tillåter sig själv att kasta sig ut i ett nytt, kanske tidigare utforskat, fält och ser vart det leder.

Hur kan man jobba med inkluderingsfrågor och unga slöjdare inom evenemang/workshops som hemslöjdskonsulenter, kultursektorn eller slöjdare driver, utifrån etnografiska perspektiv? Inom den etnologiska/antropologiska forskningstraditionen står de kvalitativa undersökningsmetoderna starka och denna folder har som syfte att ge tips och råd kring hur du kan jobba för att främja och locka unga slöjdare, utifrån ett etnologiskt och antropologiskt synsätt och perspektiv.

Jag kommer nedan att presentera en del konkreta tips man kan jobba utifrån. Jag kommer även att lista några diskussionstips och frågeställningar som man kan använda som utgångspunkt för diskussionsforum.

Tipsen

”Deltagande lärande”

Under evenemang som ni anordnar på en upprepande basis skulle en metod, för att få de unga slöjdarna som besöker evenemangen att förstå värdet i att de är där, kunna vara att låta dem själva hålla i något projekt/aktivitet som andra deltagare på evenemanget kan delta i. Exempelvis skulle den unga slöjdaren kunna delge och

introducera någon slöjdkunskap hen kan, alternativt introducera ett projekt som tar x antal veckor. Detta skulle mycket troligt ha en ”peppande” inverkan på den unga slöjdaren och förhoppningsvis få hen att känna sig mer självsäker i sammanhanget. Ett tips är även att be personen utvärdera efter evenemanget är slut, hur hen upplevde att det gick. Vad skulle kunna förbättras enligt hen? Vad fick hen för respons? Ställ öppna frågor som personen kan svara fritt på, för att öka möjligheten för varierade svar.

”Mini-fältarbete”

En annan metod för att jobba för inkluderingen av unga slöjdare skulle kunna vara det klassiska etnografiska fältarbetet. Med fältarbete menar jag inte ett material/data-insamlande som sträcker sig över lång tid, med stora kostnader, utan ett ”mini-fältarbete” där hemslöjdskonsulenterna mm, söker sig till institutioner där unga rör sig. Exempelvis skola och universitet, fritidsgårdar, fritids etc. Väl på plats kan konsulenter, tjänstemän eller slöjdarna i dialog med unga som vill ställa upp på kortare samtal kring slöjd, fråga exempelvis hur de ställer sig till slöjd? Vad är slöjd för dem? Känner de till att det finns slöjdsammanhang i deras region? Vilka tider/perioder skulle passa dem att besöka slöjdevenemang? Vad skulle dem vilja se för teman inom slöjdens evenemang, osv.

”Den deltagande observationen”

Den etnografiskt klassiska deltagande observationen är även en metod som skulle kunna användas av hemslöjdskonsulenter, tjänstemän inom kultursektorn och utbildande slöjdare, då den är en effektiv metod gällande att se, göra och lyssna samtidigt som du bygger upp en kunskapsbank kring något du tidigare kanske inte stött på. Att som hemslöjdskonsulent delta på någon aktivitet där unga personer rör sig för att samla in kunskap kring vad de tycker om slöjd, om slöjd ens är något de vill ta del av? Vad för aktiviteter inom slöjdvärlden skulle de lockas av? Vad för normer och strukturer kan du som hemslöjdskonsulent identifiera hos de unga? När du identifierat någon norm eller struktur, kan du bygga vidare på den kopplat till slöjd? Vad uppfattar du är populärt hos de unga just nu?

”Vad är hett just nu?”

Genom att genomföra deltagande observationer eller mini-fältarbeten kan det ibland te sig att man uppmärksammar eller får ta del av material som inte var ”syftet” från början. Detta bi-material, eller hur man väljer att definiera det, kan visa sig vara värdefullt. Kanske uppmärksammar du en ny trend som många är intresserade av, som du sedan kan använda i evenemang som syftar till att locka unga slöjdare? Kanske råkar du höra när några personer pratar med varandra om något nytt, kul som nån av dem ska testa? Går det att koppla samman detta med slöjd?

”Internet och sociala medier”

”Jag kan googla det” är en fras man ofta hör i dagens samhälle och detta fenomen (internet, sociala medier mm) är något du med fördel kan använda i inkluderingsarbetet kring unga slöjdare. På sociala medier, Youtube, bloggar och poddar mm, finns idag ett enormt utbud plattformar och interaktiva medier som samlar slöjdare och unga slöjdare att samtala och dela sin slöjd på. Att genomföra så kallad ”netnografi”, internetbaserat etnografiskt arbete, är en arbetsmetod som i vissa fall kan vara enklare än de fysiska etnografiska arbetsmetoderna. Genom de internetbaserade plattformarna kan du nå personer som kanske inte kan, vill eller vågar ta sig ut till slöjdevenemang (förutsatt att internet finns tillgängligt för personen).
Varför inte starta en Youtube-kanal där ni delar med er av tips på saker att slöjda? Passa då gärna på att uppmana de som tittar på videon att komma och besöka något evenemang ni ska hålla. Kanske en blogg, ett Instagram eller Facebook-konto där slöjd kan diskuteras och delas?

Diskussionsunderlag

Jag kommer nedan att föreslå en del frågor som skulle kunna ligga som underlag för diskussionsforum.

För att förstå vilka normer och strukturer som styr våra liv och den kulturella kontext vi lever i, behöver vi först och främst *uppmärksamma vilka* normerna och strukturerna är och hur de

tar form. Jag vill härmed ge tips på diskussionsmaterial som ni som konsulenter, tjänstemän eller slöjdare kan arbeta utifrån, i forum där diskussioner tar plats.

Först och främst behöver man identifiera *normer, strukturer* och vad som är *populärt just nu* för att kunna skapa sig en bild av vad målgruppen kommer att dras till och reagera på. Kanske finns därute ett gäng unga slöjdare som skulle älska att nåltova, svarva eller väva? Bygga sin egen skateboard eller sitt egna schackbräde?

Men utan ”rätt” lockelser hittar de kanske aldrig till den plats där detta erbjuds? Kanske hittar de aldrig dit och upptäcker då inte hur kul nåltovning, svarvning eller vävning är?

I diskussionsforum kan frågor likt följande ställas:

- Vad finns det för efterfrågan runt omkring oss?
- Hur integrerar vi denna efterfrågan i evenemang vi anordnar?
- Vad för målgrupp vill vi nå med ett visst evenemang?
- Vad ser vi för representation på evenemang i nuläget?
- Vilka plattformar använder vi idag och hur brett sprider vi information om oss och det vi gör?
- Hur skapar vi en miljö som är lockande för ett brett spann av besökare?
- Skulle etnografiska arbetsmetoder gynna vårt arbete? Om ja, hur skulle vi kunna förverkliga detta?

Slutligen vill jag tipsa om några böcker för vidare läsning om etnografiska arbetsmetoder.

- Billy Ehn & Orvar Löfgren (1996). *Vardagslivets etnologi: reflektioner kring en kulturvetenskap*.
- Thomas Hylland Eriksen (2000). *Små platser - stora frågor: en introduktion till socialantropologi*
- Charlotte Hyltén-Cavallius (2007). *Traditionens estetik: spelet mellan inhemsk och internationell hemslöjd*.

Tack för din uppmärksamhet och jag hoppas att det du läst väckte en nyfikenhet att arbeta vidare med etnografiska arbetsmetoder.